

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Відділ зберігання фонду, обслуговування користувачів і
соціокультурної діяльності

#працюємо_для_перемоги

«ЖИТТЯ, НАПОВНЕНЕ ГЛИБОКИМ ЗМІСТОМ»

**ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРА МИХАЙЛОВИЧА БІЛЯЄВА,
УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГА, МОВОЗНАВЦЯ, МЕТОДИСТА, ЗАСТУПНИКА
ДИРЕКТОРА НДІ ПЕДАГОГІКИ УРСР, ГОЛОВНОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИКА
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ**

*У справжнього вчителя найважче і найрадісніше
життя, трепетно хвилююча і болісно складна
творчість, незбагнено тонкі і вічно вдосконалювані
інструменти, якими він діє на людську душу.*

В. Сухомлинський

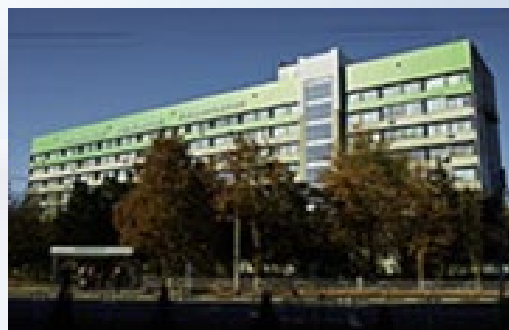
Біляєв Олександр Михайлович – доктор педагогічних наук (1986), професор (1988), дійсний член-кореспондент АПН України (1992), народився 27 лютого 1925 р. у смт Нововоронцовка Нововоронцовського району Херсонської області.

Учасник 2-ї світової війни, брав активну участь у бойових діях проти німецько-фашистських загарбників. В одному із наступальних боїв на Берлінському напрямку був тяжко поранений.

Після тривалого (понад 7 місяців) лікування в евакогоспіталі демобілізований з армії як інвалід II групи. Одужавши, у 1950 р. закінчив з відзнакою факультет мови і літератури (українське відділення) Херсонського державного педагогічного інституту. Згодом працював вчителем у Запоріжжі, навчався в аспірантурі в Українському науково-дослідному інституті педагогіки (УНДІП).

У 1954–1959 рр. Олександр Михайлович Біляєв – старший викладач кафедри української мови, а пізніше декан історично-філологічного факультету Донецького університету.

У 1955 р. Олександр Михайлович захистив кандидатську дисертацію на тему: «Робота над орфографічними помилками учнів».

Херсонський державний університет (ХДУ) — вищий навчальний заклад у Херсоні, Україна. Є одним із найстаріших навчальних закладів Півдня України

У 1959 р. – старший науковий співробітник відділу методики мови Інституту педагогіки АПН України.

1960–1977 рр. – завідувач відділу методики мови.

1970–1974 рр. – головний редактор методичного часопису Міністерства освіти УРСР «Українська мова і література в школі».

1977–1983 рр. – заступник директора Інституту педагогіки АПН України.

1983–1986 рр. – завідувач сектору методики української та російської мов Інституту педагогіки АПН України.

У 1985 р. Олександр Михайлович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук на тему: «Лінгводидактичні основи сучасного уроку української мови в середній школі».

1986–1994 рр. – завідувач лабораторії навчання української та російської мов Інституту педагогіки АПН України, а в 1994 році стає головним науковим співробітником лабораторії навчання української та російської мов Інституту педагогіки АПН України.

Лабораторія навчання української мови.

Зліва направо: Л. В. Скуратівський, Н. В. Бондаренко, **О. М. Біляєв**, Г. Т. Шелехова, К. З. Повхан, В. І. Новосьолова

Помер Олександр Михайлович Біляєв на 81-му році життя 27 березня 2006 року. Похований на Байковому кладовищі поруч з родиною.

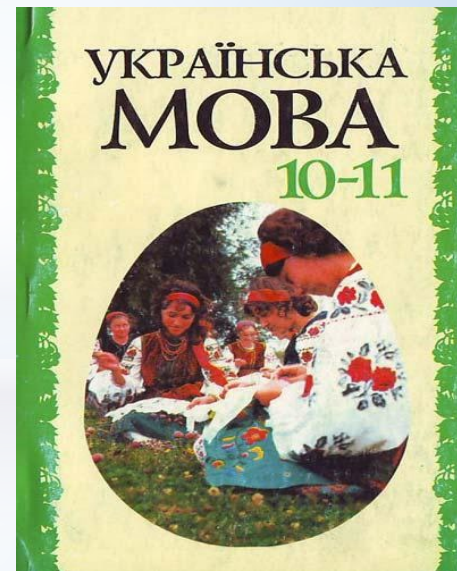
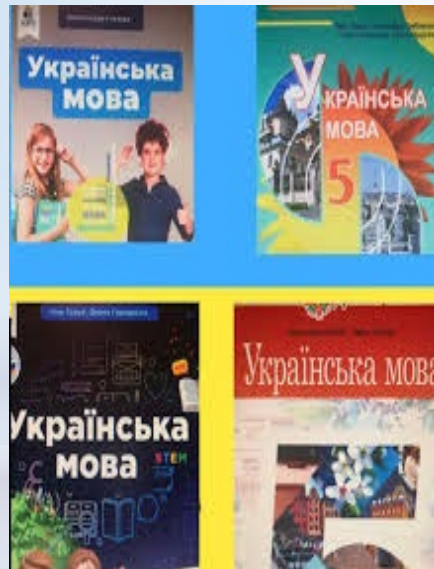
*Могила Олександра Біляєва,
Байкове кладовище*

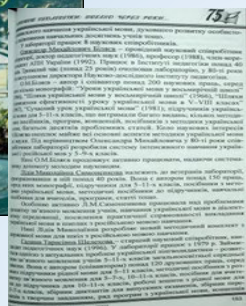
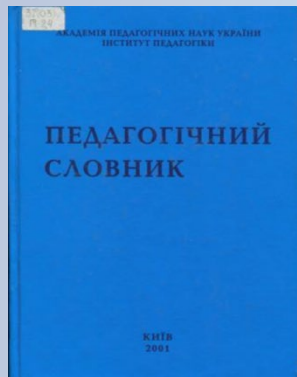
ВНЕСОК У ПЕДАГОГІЧНУ НАУКУ

Наукові інтереси Біляєва Олександра Михайловича були зосереджені на розробленні актуальних проблем методики викладання української мови в середній школі, зокрема змісту, форм і методів навчання.

Олександр Михайлович зробив значний внесок в українську лінгводидактику дослідження сучасного уроку мови, методики викладання фонетики, лексики, словотвору, граматики та стилістики, системи роботи з розвитку усного та писемного мовлення учнів, тенденцій та способів підвищення їхньої грамотності.

ВИДАННЯ ПРО ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ О. М. БІЛЯЄВА

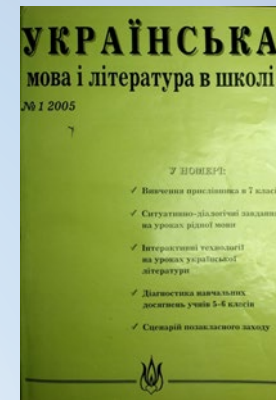
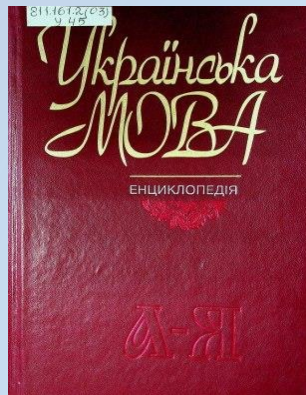

Біляєв Олександр Михайлович / за ред. Ярмаченка М. Д // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2001. – С. 57.

Лабораторія навчання української мови: [про діяльність О. М. Біляєва] / Л. В. Скуратівський // Інститут педагогіки: погляд через роки : до 75-річчя від дня заснування УкрНДІ педагогіки / АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : [б. в.], 2002. – С. 152–153.

Біляєв Олександр Михайлович // **Енциклопедія сучасної України** / [Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка]. – Київ : [б. в.], 2003. – Т. 2 : Б–Біо. – С. 855.

Інститут педагогіки 80 / АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2006. – 458 с. “Про діяльність О. М. Біляєва. С. 98–99.”

Біляєв Олександр Михайлович // Український педагогічний енциклопедичний словник / [уклад.] Семен Гончаренко ; [відп. за вип. В. Власюк]. – Вид. 2-ге, допов. і випр. – [Рівне] : Волинські обереги, 2011. – С. 51.

Любов до мови й уживаного слова (про наукову діяльність О. М. Біляєва — провідного вченого України в галузі лінгводидактики) / Іван Хом'як // Українська мова і література в школі. – 2015. – № 4. – С. 17–21.

Ідеї О. М. Біляєва в розвідках сучасних лінгводидактів і практичній діяльності вчителів / Олена Горошкіна // Українська мова і література в школі. – 2015. – №3. – С. 15–19.

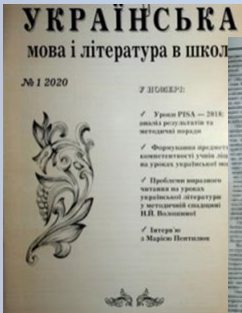
Відділення загальної середньої освіти // Національна академія педагогічних наук України : інформ. довід. / НАПН України. – Київ : [б. в.], 2017. – С. 39–45.

Слово про Вчителя : [про О. М. Біляєва] // Українська мова і література в школі. – 2005. – №1. – С. 60.

Життя, наповнене глибоким змістом: Біляєв Олександр Михайлович (27.02.1925 – 27.03.2006) / Ніна Голуб // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 3. – С. 62.

Мистецтво жити: пам'яті видатного українського вченого-лінгводидакта О. М. Біляєва / Ніна Голуб // Українська мова і література в школі. – 2010. – №3. – С. 63–64.

Світлій пам'яті видатного науковця Олександра Михайловича Біляєва (27.02.1925 — 27.03. 2006) // Українська мова і література в школі. – 2020. – №1. – С. 42–43.

Учні Біляєва обговорили спадщину свого вчителя / Н. Голуб // Педагогічна газета. – 2013. – Берез. (№ 3). – С. 3.

Мова і мовлення у початковій школі / М. Вашуленко // Освіта і суспільство. – 2021. – №7/8. – С. 13. – Доступно також:

https://naps.gov.ua/uploads/files/press/2021/ois7-8_2021.pdf.

А-Я Томи Розділи Автори Новини Цей день в історії Головна Про енциклопедію Умови користування Долучитися Контакти

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНА СТАТТЯ

Біляєв Олександр Михайлович

БІЛЯЄВ Олександр Михайлович (27. 02. 1925, с. Нововоронцовка, нині смт Херсон. обл. – 27. 03. 2006, Київ) – учений-методист. Д-р. пед. н. (1986), професор (1988), член-кореспондент АПНУ (1992). Учасник 2-ї світової війни. Закін. Херсон, пед. інститут (1950), учителював. У 1954–59 – старший викладач кафедри української мови, декан істор.-філол. факультету Сталін. пед. інституту (нині Донецький університет). Від 1959 працює в НДІ педагогіки (нині Інститут педагогіки АПНУ): ст. н. с. відділу методики мови, 1960–77 – завідувач відділу, 1977–83 – заступник директора, 1983–86 – старший науковий співробітник сектору методики укр. та рос. мов, 1986–94 – зав. лаб. навчання укр. та рос. мов, від 1994 – гол. н. с. Наук. інтереси були зосереджені на розробленні актуал. проблем методики викладання української мови в серед. школі, зокрема змісту, форм і методів навчання. Зробив знач. внесок в укр. лінгводидактику дослідженнями сучас. уроку мови, методики викладання фонетики, лексики, словотвору, граматики та стилістики, системи роботи з розвитку усного та писем. мовлення учнів, шляхів та способів підвищення їхньої грамотності.

Основні праці

Уроки української мови у восьмирічній школі. 1966 (співавтор); Шляхи підвищення ефективності уроку української мови

<https://esu.com.ua/article-40968>

БІКШЕДІЯ Вікіпедія

Пошук у Вікіпедії Знайти Пожертвувати Створити

Біляєв Олександр Михайлович

Стаття **Обговорення** Читати Редагувати Редагувати код Переглянути історію Інструменти

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

У Вікіпедії є статті про інших людей із таким прізвищем: Біляєв.

Олександр Михайлович Біляєв (27 лютого 1925, смт Нововоронцовка Нововоронцовського району Херсонської області — 27 березня 2006, м. Київ)^[1] — український мовознавець, методист, доктор педагогічних наук (1985), професор (1988), член-кореспондент АПН України (1992).^[2]

Життєпис [ред. | ред. код]

Народився 27 лютого 1925 р. у смт Нововоронцовка Нововоронцовського району Херсонської області.

У 1944—1945 роках служив у Червоній Армії. Брав активну участь у бойових діях проти німецько-фашистських загарбників. В одному із наступальних боїв на Берлінському напрямку був тяжко поранений. Поле-

Біляєв Олександр Михайлович

Народився 27 листопада 1925 Нововоронцовський район, Херсонська область

Помер 27 березня 2006 (80 років) Київ, Україна

Країна Україна

Діяльність мовознавець

Alma mater Херсонський державний університет

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Біляєв Олександр Михайлович](https://uk.wikipedia.org/wiki/Біляєв_Олександр_Михайлович)

Інформаційна підтримка педагога. Календар знаменних і пам'ятних дат. Лютий

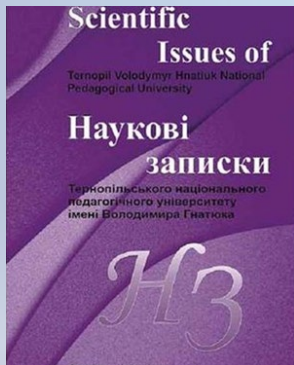
КАЛЕНДАР
ЗНАМЕННИХ І
ПАМ'ЯТНИХ
ДАТ

https://znayshov.com/News/Details/kalendar_znamen_nnykh_i_pamiatnykh_dat_liutyi_2025

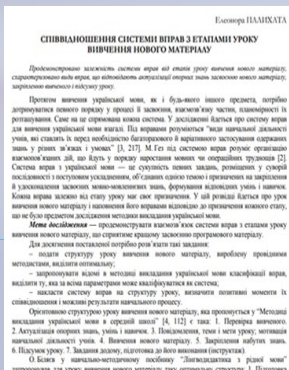
Науковий доробок О. М. Біляєва у сучасних дослідженнях

Формування культури мовлення у процесі навчання учнів загальноосвітньої школи (теоретичний і практичний аспекти) / Н. М. Дика // Освітлогічні відомості. – 2002. – № 2. – С. 1–8. – Доступно також: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7311/1/Освітлогічні%20відомості%202002%20№2.pdf>.

Урок української мови в світлі праць Олександра Біляєва / Л. Савич // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 5. – С. 72–80. – Доступно також: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/23091/1/Savych.pdf>.

Співвідношення системи вправ з етапами уроку вивчення нового матеріалу / Е. Палихата // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 5. – С. 69–72. – Доступно також: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/23090/1/PALYKhATA.pdf>.

Культура мовлення вчителя: аналіз наукових розвідок О. М. Біляєва / Л. Савич
// Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. – № 2. – С. 209–214. – Доступно також:
https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2010/2/visnuk_33.pdf.

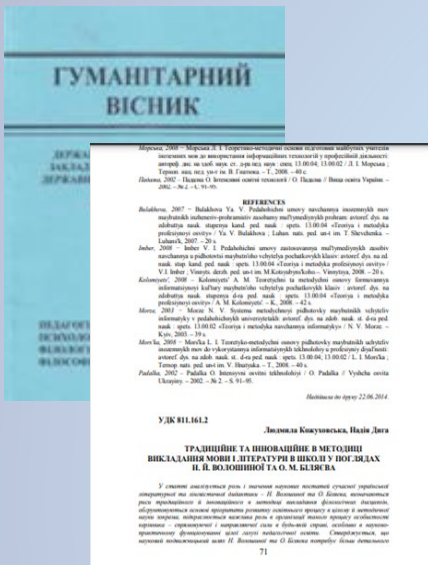
Проблеми дослідження методів навчання рідної мови в науковій спадщині О. М. Біляєва / Л. П. Савич // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 147–153. – Доступно також:
<http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/79>.

Вивчення й використання передогов педагогічного досвіду у світлі праць О. М. Біляєва / Л. П. Савич // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2012. – № 1. – С. 28–33. – Доступно також:
<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/1803>.

Лінгводидактичні вимоги до уроків розвитку зв'язного мовлення за О. М. Біляєвим / С. В. Помирча, І. Г. Кобченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – 2014. – Вип. 34. – С. 150–153. – Доступно також:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/3478>.

Традиційне та інноваційне в методиці викладання мови і літератури в школі у поглядах Н. Й. Волошиної та О. М. Біляєва / Л. Кожуховська, Н. Дига // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія. – 2014. – Вип. 33. – С. 71–79. – Доступно також:

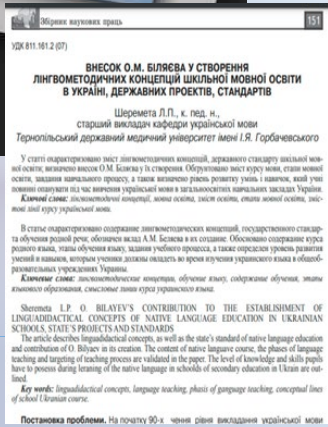
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILA=&2 S21STR=gvpdpu 2014 33 11.

Внесок О. М. Біляєва у створення лінгвометодичних концепцій шкільної мовної освіти в Україні, державних проєктів, стандартів / Л. П. Шеремета // Педагогічні науки : зб. наук. пр. [Херсон. держ. ун-ту]. – 2016. – Вип. 74(1). – С. 151–154. – Доступно також:

[http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILA=&2 S21STR=znppn 2016 74\(1\) 33.](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILA=&2 S21STR=znppn 2016 74(1) 33.)

Видатні особистості з українського мовознавства : хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; уклад.: Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : Видавництво КСВ. – 2016. – С. 15–17. – Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u406/vidatni_osobistosti_navalna_pdf. – Назва з екрана.

Філософський факультет
Кафедра української мови імені професора Івана Кошовика

Оксана Костів, Олеся Сколодра-Шепітко

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Навчально-методичний посібник

Харків: ІНУ, 2019. 160 с.

ISBN 978-610-7191-07-0

СТАНОВЛЕННЯ О. М. БІЛЯЄВА ЯК НАУКОВЦЯ-ЛІНГВОДИДАКТА
Шеремета Л. П., к. іст. н.,
старший викладач кафедри української мови
Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Новіцька О. І., к. філол. н.,
доцент кафедри української мови
Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

У статті вивчається творчий спадщина О. М. Біляєва як мовознавця-лінгводидакта. Окремо розглядаються його українські дослідження 1960-1970-х років. У статті проаналізовано Біляєва як мовознавця і педагога і зроблено спробу оцінити його педагогічний внесок у становлення української мовної науки. Зокрема, розглянуто його методичні системи, методику мови і мовної практики, а також його внесок у розвиток української мовної науки. Зокрема, розглянуто його педагогічний внесок у становлення української мовної науки. Зокрема, розглянуто його педагогічний внесок у становлення української мовної науки.

Філософський факультет
Кафедра української мови імені професора Івана Кошовика

Оксана Костів, Олеся Сколодра-Шепітко

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК НАУКА ТА
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

Презент, об'єкт і завдання методики мови.
Розуміння методики.
Зв'язок методики мови з іншими дисциплінами.
Підходи до навчання української мови в середній школі.
Принципи вивчення української мови.

Методичний аспект:
Презент, об'єкт і завдання методики мови
У методичній літературі є кілька поглядів на методику як науку. Існують зв'язки, що це просто наука, яка досліджує процес навчання української мови, розглядає закономірності засвоєння різних старіх мови, мовички і вивчає, зокрема, передачі знань учнів. На думку С. Чадарова, С. Дмитраківського, це педагогічна наука, педагогічна дисципліна. Це не найкраще визначення методики сформулював О. Біляк: *методика мови* - це педагогічна наука, що вивчає те, як викладати, навчати, викладати, викладати і методи навчання, шляхи засвоєння учнями мовних та мовленнєвих умінь і навичок, формування засобів предмета національної мовної особистості.

Збірник наукових праць
Вип. 2, 2019
Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи

УДК 373.186.013.141.2
DOI: 10.24929/2796-4258.2.2019.17874

**ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ЗАСАДИ ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ ВИРАЖАЛЬНИХ МОВНИХ
ЗАСОБІВ У ТЕКСТАХ РІЗНИХ СТИЛІВ**

Торчинська Тарина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології та мовознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Шанявського, Тернопіль, Україна
ORCID: 0000-0002-5395-687X
E-mail: tarina1@ukr.net

У статті аналізуються засади педагогіки та психології, що лежать в основі методики мовної практики. Зокрема, розглядаються засади педагогіки та психології, що лежать в основі методики мовної практики. Зокрема, розглядаються засади педагогіки та психології, що лежать в основі методики мовної практики.

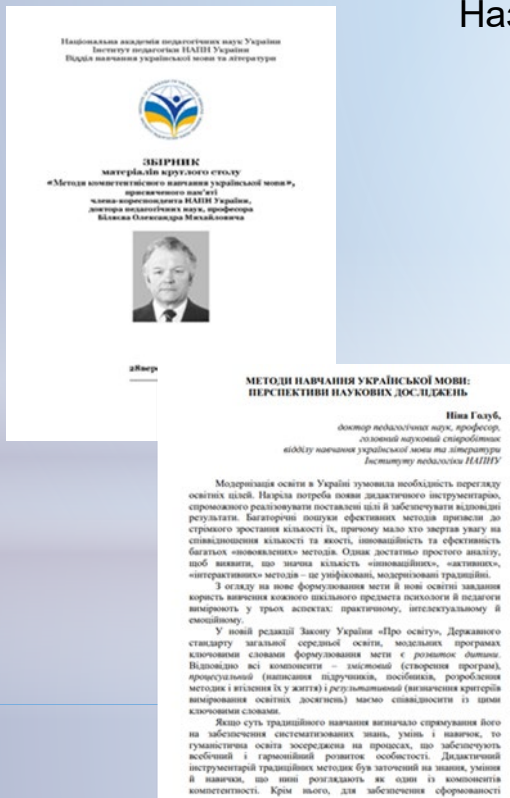
Становлення О. М. Біляєва як науковця-лінгводидакта / Л. П. Шеремета, О. І. Новіцька // Педагогічні науки : зб. наук. пр. [Херсон. держ. ун-ту]. – Херсон, 2017. – Вип. 78(3). – С. 53–63. – Доступно також: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILA=&2 S21STR=znppn 2017 78\(3\) 12](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&2 S21P03=FILA=&2 S21STR=znppn 2017 78(3) 12).

Методика викладання української мови як наука та навчальна дисципліна / О. Костів, О. Сколодра-Шепітко // Методика викладання української мови : навч.-метод. посіб. : для студ. укр. від-ня філолог. ф-ту. – Львів, 2018. – С. 1–202. – Доступно також: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/Metodyka-vykladannia-ukrainskoj-movy.-Posibnyk.pdf>.

Лінгводидактичні та психолого-педагогічні засади засвоєння учнями молодшого шкільного віку виражальних мовних засобів у текстах різних стилів / Т. Торчинська // Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи : зб. наук. пр. – 2019. – Вип. 2. – С. 147–155. – Доступно також: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_school/2019/02/22.pdf.

Роль Олександра Біляєва в дослідженні методів навчання української мови [Електронний ресурс] / О. М. Горошкіна // Педагогічна біографіка та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 20 трав. 2022 р., м. Київ / НАПН України, Від-ня філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В., ... Серета Х. В.]. – Вінниця : Твори, 2022. – С. 17–18.– Режим доступу: [https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/Pedagogical biography and biography-2022.pdf](https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/Pedagogical%20biography%20and%20biography-2022.pdf). – Назва з екрана.

Методи навчання української мови: перспективи наукових досліджень [Електронний ресурс] / Голуб Н. // Методи компетентнісного навчання української мови : зб. матеріалів круглого столу, присвяч. пам'яті члена-кореспондента НАПН України, д-ра пед. наук, проф. Біляєва Олександра Михайловича, 28 верес. 2023 р., м. Київ. – Київ : Педагогічна думка, 2023. – С. 6–9. – Режим доступу: [https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Zbirnyk Kruhlyy stil Metody kompetentniso ho navchannia ukr movy.pdf](https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Zbirnyk%20Kruhlyy%20stil%20Metody%20kompetentniso%20ho%20navchannia%20ukr%20movy.pdf). – Назва з екрана.

НАУКОВІ ПРАЦІ

Олександра Михайловича Біляєва

О. М. Біляєв – автор понад 200 наукових праць, співавтор низки навчальних програм і підручників для 5–11 класів з української мови, праць з теорії і практики навчання української мови, української лінгводидактики, посібників для учителів.

Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посіб. / О. М. Біляєв. – Київ : Генеза, 2005. – 179 с.

Зміни в змісті і структурі програм української мови для 5-11 класів шкіл з російською мовою навчання / О. Біляєв, Н. Бондаренко, А. Ярмолюк // Дивослово. – 2001. – № 9. – С. 4–8.

Методика мови як наука / О. Біляєв, Н. Бондаренко, А. Ярмолюк // Дивослово. – 2002. – № 11. – С. 20–24, 49–50.

Інтегровані уроки рідної мови / О. Біляєв // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 36–40.

Лабораторія методики української мови / О. М. Біляєв // Інститут педагогіки АПН України : 70 : нарис історії / АПН України, Ін-т педагогіки ; [редкол.: М. Д. Ярмаченко, В. М. Мадзігон, Н. П. Калениченко та ін.]. – Київ : Пед. думка, 1996. – С. 94–95.

ПІДРУЧНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У доробку Олександра Михайловича Біляєва понад 20 підручників з української мови для 5–11 класів.

Українська мова : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. з рос. мовою навчання / О. М. Біляєв, М. І. Пентилюк [та ін.]. – Київ : АФОН, 2004. – 124, [2] с.

Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. з рос. мовою навчання / О. М. Біляєв [та ін.]. – Київ : АФОН, 2004. – 124, [2] с.

Українська мова : підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з укр. та рос. мовами навчання / О. М. Біляєв, Л. М. Симоненкова, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова. – 7-ме вид., перероб. і доп. – Київ : Освіта, 2004. – 383 с. – Доступно також:

<https://shkola.in.ua/632-ukrainska-mova-10-11-klas-biliaiev.html>

[http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/21673/mod_resource/content/1/10-11 um b.pdf](http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/21673/mod_resource/content/1/10-11_um_b.pdf).

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ БІЛЯЄВ –
УЧИТЕЛЬ УЧИТЕЛІВ

КИЇВ, 2020

Олександр Михайлович Біляєв – учитель учителів :
бібліографічний покажчик / упоряд.: О. М. Горошкіна, Л. О. Попова. –
Київ : Пед. Думка, 2020. – 34 с. – Доступно також:
<https://ru.scribd.com/document/738777067/2828282>.

НАУКОВІ ПРАЦІ О. М. БІЛЯЄВА В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ

The screenshot shows the 'Науковці України' (Scientists of Ukraine) website interface. At the top, there are navigation links: 'Наукові ресурси бібліотек', 'Наукові установи', and 'Науковці України'. A central graphic features a blue silhouette of a head with colorful icons representing various scientific fields. To the right, there are buttons for 'Зареєструватись', 'Пошук', and 'Про проект', along with a 'Зворотний зв'язок' (Feedback) link. The main heading is 'НАУКОВЦІ УКРАЇНИ система проходить тестування'. Below this, a text block explains that the system automatically forms a mass of information about Ukrainian scientists based on bibliographic descriptions of their works. It includes a note that if users find errors or want more detailed information, they should use the 'Заяву науковця' (Scientist's Statement) form. A search profile for Olexandr Mykhailovych Biyayev is displayed, with ID: 1463467 and a URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/1463467>. A portrait of the scientist is shown next to his name and title: 'Біляєв Олександр Михайлович (1925–2006) (доктор наук, член-кореспондент)'. Below the portrait, his work location is listed as 'Місто: Київ. Установа: Інститут педагогіки (Київ). Відомство: НАПН (Національна академія педагогічних наук)'. His scientific degree is listed as 'Рік: 1986. Ступінь: Доктор'. At the bottom, his scientific title is listed as 'Наукове звання: член-кореспондент'.

Біляєв Олександр Михайлович (1925–2006)
(доктор наук, член-кореспондент)
https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/suak/corp.exe?&I21DBN=SAUA&P21DBN=SAUA&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=1463467

Наукова школа О. М. Біляєва

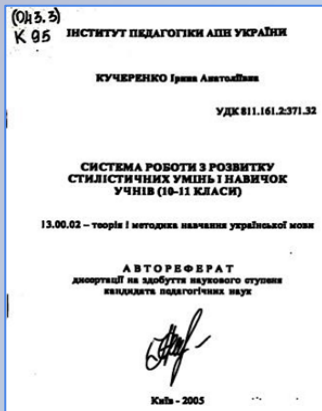
Під керівництвом О. М. Біляєва успішно захистили дисертації понад 40 кандидатів і 5 докторів наук. Серед його учнів провідні науковці: З. П. Бакум, М. С. Вашуленко, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, Н. М. Дика, С. О. Караман, Л. М. Кожуховська, І. А. Кучеренко, О. А. Кучерук, Л. І. Мамчур, Е. Я. Палихата, М. І. Пентилюк, О. І. Потапенко, Н. М. Остапенко, Т. В. Симоненко, І. М. Хом'як, Г. Т. Шелехова, В. В. Шляхова, С. Т. Яворська та ін.

Палихата Е. Я. Система навчання українського усного діалогічного мовлення учнів основної школи : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Палихата Елеонора Ярославівна ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Київ, 2005. – 36 с. – Доступно також: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36500/100310421.pdf?sequence=1>.

Яворська С. Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки (XVI-XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Яворська Стефанія Теодорівна ; Слов'ян. держ. пед. ун-т. – Київ, 2005. – 40 с.

Хом'як І. М. Лінгво-методичні засади навчання орфографії української мови в основній школі : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Хом'як Іван Миколайович ; наук. консультант Біляєв О. М. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2002. – 33 с. – Доступно також: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7959/100310582.pdf?sequence=4&isAllowed=y>.

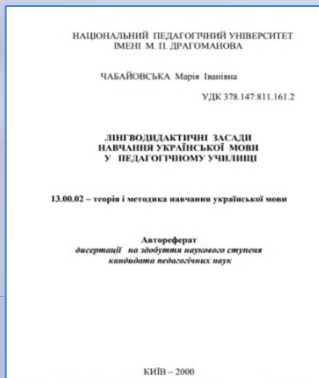

Кучеренко І. А. Система роботи з розвитку стилістичних умінь і навичок учнів (10-11 класи) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Кучеренко Ірина Анатоліївна ; наук. кер. Біляєв О. М. ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 20 с.

Торчинська Т. А. Розвиток навчально-пізнавальної активності молодших школярів на уроках рідної мови засобом ономастичного матеріалу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Тамара Анатоліївна Торчинська ; наук. кер. Біляєв О. М. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2005. – 21 с. – Доступно також: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5996/Torchinska.pdf?sequence=1>.

Чабайовська М. І. Лінгводидактичні засади навчання української мови у педагогічному училищі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Чабайовська Марія Іванівна ; наук. кер. Біляєв О. М. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2000. – 18 с. – Доступно також: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6079/CHABAYOVSKA.pdf?sequence=1>.

О. М. Біляєв – головний редактор журналу «Українська мова і література в школі» (1970–1974), член редколегії науково-методичних журналів «Дивослово», «Урок української»

Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах

«ДИВОСЛОВО: Українська мова й література в навчальних закладах» – щомісячний науково-методичний журнал. Заснований у березні 1951 як окремі двомісячники «Укр. мова в школі» та «Література в школі», після об'єднання 1963 – місячник «Укр. мова й література в школі», від 1994 – сучасна назва. Підпорядк. Мін-ву освіти і науки України. Наклад бл. 16 тис. прим. Признач. для вчителів української мови і літ-ри заг.-осв. шкіл, викладачів серед. спец. і вищих навч. закладів. Має розділи: «Методика викладання мови і літератури», «Мовознавство», «Літературознавство і критика». Осн. рубрики: «12-річна школа», «Особистісно-зорієнтований урок», «Інноваційний урок літератури», «Профільне навчання», «Майстер-клас», «Викладачеві ВНЗ», «Нові підручники й посібники», «Бібліотечка вчителя-словесника», «Література рідного краю», «Наша шевченкіана», «Мова художніх творів», «До мовних глибин», «Позакласна робота», «Наголос», «На часі», «З духовної спадщини», «Українознавство», «Постаті», «Музеї України». Друкує статті з актуал. питань мовознавства й літературознавства, методики викладання української мови й літ-ри, метод. рекомендації, навч. програми, розробки уроків, матеріали олімпіад, конкурсів, мовні консультації, сценарії вихов. заходів, рецензії. Популяризує новітні пед. технології, узагальнює досвід ефектив. роботи вчителів-практиків, розповідає про майстрів-словесників, презентує навч. заклади нового типу. Висвітлює різні аспекти творчості класиків укр. літ-ри, пропонує нове прочитання програмових творів, публікує творчі портрети письменників, літ. спроби читачів. 1963 редакція організувала дискусію щодо нагал. змін в укр. правописі; від кін. 1980-х рр. числен. публікаціями активно сприяла поверненню літ. і наук. спадщини заборонених, замовчуваних та репресов. у рад. період письменників і мовознавців, діячів «Розстріляного відродження», Зх. України 1920–30-х рр., укр. еміграції, літераторів-дисидентів; від 1990 зосереджено особливу увагу на утвердженні держ. статусу української мови, проблемах її розвитку, захисту, розширення сфер функціонування, становища в ін. країнах. Серед авторів – Г. Аврахов, О. Біленький, О. Біляєв, Т. Бугайко, О. Гончар, І. Лзюба, Ф. Жилко, М. Жулинський, М.

Дивослово : Українська мова й література в навчальних закладах : щоміс. наук.-метод. журн. МОН України / М-во освіти і науки України. – Київ : Ред. журн. «Дивослово», 1951–2021. Виходить щомісячно.

Заснований у березні 1951 як окремі двомісячники «Укр. мова в школі» та «Література в школі», після об'єднання 1963 – місячник «Укр. мова й література в школі», від 1994 – сучасна назва.

Член редкол. **Бєляєв О. М.** з 1994–1998 рр.

Голов. ред. **Біляєв О. М.** з 1999–2003 рр.

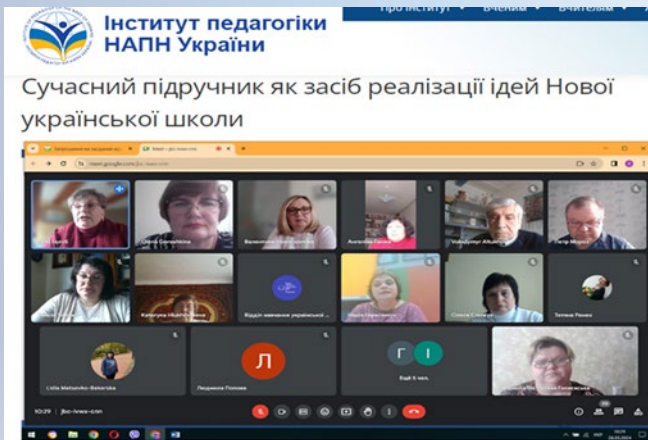
Українська мова і література в школі : наук.-метод. зб. № 10 / [голов. ред. О. А. Гальонка ; редкол.: О. Г. Астаф'єв, Г. В. Баран, Н. М. Бібік, О. М. Біляєв та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 2003. – 54, [1] с.

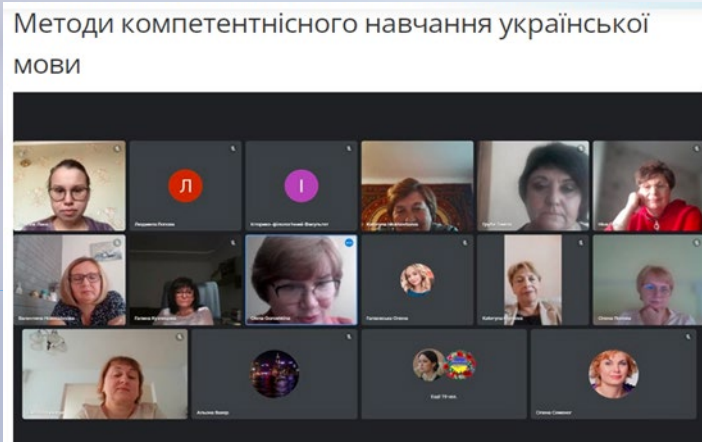
Українська мова і література в школі : наук.-метод. зб. [№ 11, 2005] / [голов. ред. О. А. Гальонка ; редкол.: О. Г. Астаф'єв Г. В. Баран, Н. М. Бібік, О. М. Біляєв та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 2005. – 54 с.

Ушанування пам'яті О. М. Біляєва

Щорічно в березні відділ навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України проводить круглі столи з актуальних проблем української лінгводидактики (зокрема, «Сучасні підходи до навчання української мови і літератури в школі» (2015), «Оцінювання навчальних досягнень з української мови учнів ЗНЗ» (2017), «Концептуальні засади компетентнісного навчання української мови» (2019), «Проблема методів компетентнісно орієнтованого навчання української мови у закладах загальної освіти» (2020)), **присвячені пам'яті** члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора **Олександра Михайловича Біляєва**.

28 березня 2024 року відбувся традиційний круглий стіл «Сучасний підручник як засіб реалізації ідей Нової української школи», **присвячений пам'яті визначного вченого**, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора **Біляєва Олександра Михайловича**:
<https://undip.org.ua/news/suchasnyy-pidruchnyk-ia-k-zasib-realizatsii-idey-novoi-ukrainskoi-shkoly/>

28 вересня 2023 року відбувся традиційний круглий стіл «Методи компетентнісного навчання української мови», **присвячений пам'яті** відомого українського лінгводидакта **О. М. Біляєва**. У заході взяли участь науковці, викладачі вищих закладів освіти, вчителі, студенти, аспіранти, магістранти:
<https://undip.org.ua/news/metody-kompetentnisnoho-navchannia-ukrainskoi-movy/>

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Володимира Гнатюка

університет Публічна інформація Абтурієнту Факультети Навчання Наука Робота з молоддю Бібліотека Ресурси Контакти

В ТНПУ провели
Лінгводидактичний семінар
як вінок пошани корифея лінгводидактики
Олександра Михайловича Біляєва
(27.02 1925 – 28.03.2006)

24 березня 2021 року на кафедрі української мови та методики її навчання факультету філології і журналістики ТНПУ ім.В.Гнатюка відбувся науковий семінар «Лінгводидактична спадщина члена-кореспондента АПН України, професора О.М.Біляєва в сучасному освітньому просторі», приурочений вшануванню постаті першого українського лінгводидакта, мовознавця, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України.

Приймальня
Тел. (098) 416-60...
Тел. (063) 952-06...
Тел. (0352) 53-36...

Email: rk@tnpu.edu.ua

Офіційна сторінка
Email: info@tnpu.edu.ua

Гаряча лінія
Тел. (0352) 43-51...

24 березня 2021 року на кафедрі української мови та методики її навчання факультету філології і журналістики ТНПУ ім.В. Гнатюка відбувся науковий семінар «Лінгводидактична спадщина члена-кореспондента АПН України, професора **О. М. Біляєва** в сучасному освітньому просторі», приурочений **вшануванню постаті** першого українського лінгводидакта, мовознавця, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України:
<https://tnpu.edu.ua/news/5632/>

5 УРОКІВ КОНТРОЛЮ МОВНО-МОВЛЕННИХ ЗНАТЬ І ВМІНЬ
спрямованих на перевірку в учнів засвоєння знань і сформованість вмінь.

ТИПИ УРОКІВ КОНТРОЛЮ МОВНО-МОВЛЕННИХ ЗНАТЬ І ВМІНЬ

1. Урок контрольованого виконання без проблемного завдання.
2. Урок контрольованого виконання із проблемним завданням.

25 березня 2021 року відділ навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України щороку в березні проведено круглий стіл, присвячений пам'яті визначного вченого, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора **Біляєва Олександра Михайловича**. До заходу долучилися доцент кафедри української мови Попович А. і студенти факультету української філології та журналістики спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) Бановська Д., Довга А., Козярук Б., Писаренко Л., Тодоріка Х., Типусяк Ю., Шаповалова Н.:

<https://um.kpnu.edu.ua/2021/03/31/kruhlyj-stil-metody-navchannia-ukrainskoi-movy-suchasnyj-kontekst-dotsent-popovych-a-s/>

Круглий стіл "Методи навчання української мови: сучасний контекст" (доцент Попович А.С.)

Пошук

Пошук

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СВІТА. UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Ukraine NOW

Відділ навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України щороку в березні проводить круглий стіл, присвячений пам'яті визначного вченого, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича.

На цьогорічній зустрічі обговорювали актуальну тему – «Методи навчання української мови: сучасний контекст». Увагу було зосереджено на таких питаннях: «Методи навчання мови на сучасному етапі розвитку лінгводидактики», «Характеристика методу: назва, структура, функції», «Метод і прийоми. Критерії розрізнення», «Критерії ефективності методу».

25 березня 2021 року до круглого столу долучилися доцент кафедри української мови Попович А. і студенти факультету української філології та журналістики спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) Бановська Д., Довга А., Козярук Б., Писаренко Л., Тодоріка Х., Типусяк Ю., Шаповалова Н.

Здобувачі вищої освіти поділилися враженнями про зібрання українських лінгводидактів.

ДАРІЯ БАНОВСЬКА, студентка 1 курсу освітнього ступеня «магістр» спеціальності Середня освіта «Українська мова і література»:

Адреса:
вул. Берлінського М., 9
Київ, 04060
Україна

<https://dnpb.gov.ua/ua/>

E-mail:

dnpb@i.ua (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

Виставку підготували: Сідляренко Л. В. – головний бібліотекар, відділу зберігання фонду, обслуговування користувачів і соціокультурної діяльності.

Відповідальна – завідувач відділу Бондарчук О. Б.

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси (дата звернення 20.02.2025)